

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



**Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної
освіти**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і
спеціальної освіти
Протокол №1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям
Викладач (і)	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна
Контактний телефон викладача	0977635767
E-mail викладача	tamara.marchii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3800
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям» має на меті покращити психолого-педагогічну і методичну підготовку майбутніх педагогів до роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям; озброїти формами і методами активної діяльності в системі закладів національної дошкільної освіти.

Зміст освітнього компонента охоплює методичні, лінгводидактичні і психолого-педагогічні засади роботи щодо ознайомлення дітей з довкіллям, мету, завдання та зміст провідних концептуальних, базових та варіативних програмових документів з актуальних проблем сучасної дошкільної освіти, основні джерела інформації з методики, вимоги до проведення занять з ознайомлення дітей з довкіллям та його окремих етапів, зміст ознайомлення дітей з суспільним довкіллям, завдання, які ставляться перед майбутніми педагогами у процесі вивчення дисципліни, мету ознайомлення дітей з суспільним довкіллям, актуальні проблеми з ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою освітнього компонента є озброїти майбутніх вихователів знаннями про об'єкти, явища, процеси, з якими діти дошкільного віку зустрічаються у довкіллі, та характером взаємовідносин у соціальному довкіллі, пов'язаними із впливом на них мікро, мезо- і макрофакторів, сформувані вміння використовувати принципи, форми, засоби, методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- сформувані на науково-теоретичних засадах цілісну систему інтегрованих знань про довкілля (природне, предметне, соціальне), дії дитини в довкіллі,

безпеку її життєдіяльності;

- озброїти майбутніх вихователів методикою формування у дітей елементів природничо-наукової картини світу;
- сприяти оволодінню студентами системою загальних та специфічних законів про природу, соціум та поняттями, що пов'язані з ними;
- дослідити процеси взаємодії дитини із довкіллям через організацію відповідного розвивального середовища;
- вивчити закономірності інтелектуального розвитку дитини, процеси її соціалізації та формування цілісної особистості дитини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	012 Дошкільна освіта	третій	вбірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Науково-теоретичні засади методики ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям	2		6

Тема 2. Завдання, зміст роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям у різних вікових групах.		2	6
Тема 3. Форми і засоби ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям.	2	2	6
Тема 4. Види і типи занять для ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям.		2	6
Тема 5. Методи та прийоми ознайомлення дошкільників з предметами та явищами.	2	2	6
Тема 6. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з предметним довкіллям.		2	6
Тема 7. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки.	2	2	6
Тема 8. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами дорожнього руху.	2	2	6
Тема 9. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з явищами суспільного життя.		2	6
Тема 10. Діти в соціальному довкіллі.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf)</p> <p>Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 90 балів. Контрольна робота – 10 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує одну письмову контрольну роботу. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних і методичних положень курсу. При цьому студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими фактами він користувався.</p> <p>Контрольна робота – 10 балів.</p>

Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з дисципліни, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Максимальна оцінка – 10 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

<p>1. <u>Письмові роботи</u> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.</p> <p>2. <u>Академічна доброчесність</u>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>3. <u>Відвідування занять</u>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.). https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf.</p> <p>4. <u>Неформальна освіта</u>. Результати неформальної освіти зараховуються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20B_azovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
 2. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
 3. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівник В. Огнев'юк. К., 2016. 304 с.
 4. Борин Г., Марчій-Дмитраш Т. Професійна підготовка майбутніх вихователів до формування предметно-практичної компетентності дошкільників засобами міждисциплінарної інтеграції. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. № 7 (12). 657 с. С. 83-93.
 5. Карпенко О., Загоруйко Л. Безпека життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навчально-методичний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 192 с.
 6. Марчій-Дмитраш Т. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2022. 80 с.
 7. Марчій-Дмитраш Т. М., Тринок В. В. Сучасні підходи до використання українських народних традицій у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. № 6 (11). 510 с. С. 264-277.
 8. Marchii-Dmytrash T., Boryn G. Professional training of future educators for the usage of ethnological-aesthetic means in work with children of senior preschool age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Pedagogy*, 9(1) (2022), 123-130. doi: 10.15330/jpnu.9.1.123-130.
 9. Marchii-Dmytrash T. Organizing of educational space of institutions of preschool education: subject and ethnologigal environment. *Moderní aspekty vědy: XX. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.*, 2022. str. 624. S. 102-127.
- Додаткова література
10. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. К. : Слово, 2010. 408 с.
 11. Богуш А. Моє довкілля : програма ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з довкіллям. К. : Шкільний світ, 2006. 109 с.
 12. Богуш А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі. К.: Вища школа, 2002. 407 с.
 13. Гарбар Л. Азбука дорожнього руху. *Дошкільне виховання*. 2003. №2. С. 16-18.
 14. Гніленко Н. Пожежники. *Дошкільне виховання*. 2007. №10. С. 21-22.
 15. Гураш Л. Розумна обережність – запорука безпеки. *Дошкільне виховання*. 2003. №7. С. 10-12.
 16. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку [А.М.Богуш, Л.О.Варяниця, Н.В.Гавриш, С.М.Курінна, І.П.Печенко; наук.ред. А.М.Богуш; за заг.ред. Н.В.Гавриш]. Луганськ: Альма-матер, 2006. 368 с.
 17. Жадан Р., Григоренко Г. Економічна освіта дітей старшого дошкільного віку (перспективно-календарне планування занять з економіки). Запоріжжя : ТОВ „ЛПС” ЛТД, 2006. 116 с.
 18. Зайцева Л. Розкриваємо таємниці довкілля: методичний посібник. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. 110 с.

19. Фомічова Л. Ознайомлення з оточуючим. К.: Благовіст, 2002. 271 с.

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ТМДОС Марчій-Дмитраш Т.М.